

μια μελωδία που έχει ξανακούσει πολλές φορές.

Η επιλογή της μουσικής υπακούει σε ορισμένους κανόνες. Σε καμία περίπτωση ο disc jockey δεν θα αλλάζει το πρόγραμμά του για να παίξει μουσική "α λα καρτ", έστω και αν αυτοί που του ζητάνε μια τέτοια εύνοια είναι φίλοι του. Σκοπός του είναι η καθολική ικανοποίηση του κοινού και όχι μιας μικρής ομάδας. Δεν θα τον επηρεάζουν ούτε οι μουσικές προτιμήσεις κάποιων αλλά ούτε και οι δικές του!

Κατά τη διάρκεια μιας σεζόν εμφανίζονται συνεχώς καινούργιες επιτυχίες και οφείλει να είναι διαρκώς ενημερωμένος. Τίποτα δεν πρέπει να αφηθεί στην τύχη.

Τα έσοδα από το μπαρ της ντίσκο δεν είναι καθόλου αμελητέα και θα πρέπει έτσι να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην άψογη λειτουργία της. Οι ανιματέρ πρέπει να ενεργούν με τέτοιο τρόπο, ώστε η ντίσκο, του ξενοδοχείου να είναι κάθε βράδυ ασφυκτικά γεμάτη και οι πελάτες να διασκεδάζουν και να αισθάνονται ωραία. Ο ανταγωνισμός από τις ντίσκο που υπάρχουν στη γύρω περιοχή είναι έντονος. Οι πελάτες πρέπει οπωσδήποτε να παραμείνουν στο χώρο του ξενοδοχείου. Αν διαπιστωθεί ότι αρκετοί βγαίνουν έξω προτιμώντας μια άλλη ντίσκο οι ανιματέρ θα πρέπει να αναρωτηθούν για τους λόγους. Αυτοί μπορεί να είναι η δομή της ντίσκο, οι μουσικές επιλογές του disc jockey, οι υπερβολικά υψηλές τιμές των ποτών και κυρίως η ατμόσφαιρα που επικρατεί. Μετά το βραδινό show, ένα μέρος των πελατών κατευθύνονται στην ντίσκο. Στην αρχή η πίστα είναι βέβαια άδεια και σπάνιοι είναι οι πελάτες που τολμούν να σηκωθούν, μιας και κανένας δεν θέλει να είναι ο πρώτος. Παράλληλα, άλλοι πελάτες έρχονται από περιέργεια για να "ρίξουν μια ματιά". Αν η πίστα είναι γεμάτη, θα τους πείσει σίγουρα να μείνουν, αν αντίθετα αντικρίσουν μια πίστα απελπιστικά άδεια, έστω και αν υπάρχει κόσμος στα καθίσματα της ντίσκο, το πιθανότερο είναι να κάνουν μεταβολή. Οι ανιματέρ λοιπόν πρέπει να δώσουν το παράδειγμα και να χορεύουν ασταμάτητα, προτρέποντας συγχρόνως τους πελάτες να τους ακολουθήσουν. Μόνον όταν δημιουργηθεί το αδιαχώρητο θα εγκαταλείψουν την πίστα. Δυστυχώς, σ'αυτόν τον τομέα η πλειοψηφία των νέων ανιματέρ χωλαίνει και χρειάζεται η συνεχής επαγρύπνηση του chef animateur. Η παρουσία όλων των ανιματέρ στην ντίσκο δεν είναι υποχρεωτική, επειδή το επόμενο πρωί πολλοί από αυτούς επιβάλλεται να είναι "φρέσκοι" και ξεκούραστοι.

ΜΕΡΟΣ IV

Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και ψυχαγωγία

Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου

Ένα από τα σημαντικότερα και σοβαρότερα προβλήματα του ελληνικού τουρισμού και μεγάλη τροχοπέδη των αναπτυξιακών δυνατοτήτων μας είναι η εποχικότητα. Το 56% του συνολικού όγκου των αλλοδαπών τουριστών επισκέπτονται την Ελλάδα την περίοδο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου. Αντίθετα, η τουριστική δραστηριότητα της περιόδου Νοεμβρίου-Μαρτίου είναι εξαιρετικά χαμηλή, παρ' ότι από κλιματολογικής άποψης θα μπορούσε να είναι εντονότερη. Μοιραία, το 72% των ελληνικών ξενοδοχείων λειτουργεί έως 7 μήνες και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την εποχική ανεργία και τη μειωμένη αξιοποίηση των υπάρχουσών υποδομών. Το κεφαλαιουχικό και ανθρώπινο δυναμικό παραμένουν σε αδράνεια. Οι επιπτώσεις στη βιωσιμότητα των τουριστικών επιχειρήσεων είναι ιδιαίτερα δυσμενείς. Τα λίγα ξενοδοχεία που παραμένουν ανοιχτά το χειμώνα προσπαθούν με κάθε τρόπο να ενισχύσουν τη δυνατότητα ευχαρίστησης και δημιουργικής διαμονής των χειμερινών πελατών τους.

Παράλληλα, οι πρόσφατες μελέτες που έχουν αφιερωθεί στο μέλλον του τουρισμού φέρνουν στην επιφάνεια μια νέα πραγματικότητα. Οι τουριστικές συνήθειες των πελατών αλλάζουν. Το κλασικό μοντέλο ήλιος-θάλασσα δεν επαρκεί πλέον. Ο κύκλος ζωής αυτού του είδους τουρισμού έχει ολοκληρωθεί και ήδη διαφαίνονται σημάδια κόπωσης. Απαιτείται πια στροφή προς νέα ατμόσφαιρα προσφοράς, νέο στιλ διακοπών, που να μην εγκλωβίζει την αγορά σε ένα συγκεκριμένο αριθμό προϊόντων. Αυτές οι νέες μορφές τουρισμού παίζουν σημαντικό ρόλο στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, μιας και αναπτύσσονται κυρίως κατά τους νεκρούς μήνες και αποκαλούνται εναλλακτικές

μορφές τουρισμού. Ο αριθμός των Ευρωπαίων που τις προτιμά ξεπερνά τα 35 εκατομμύρια και αυξάνεται με έντονους ρυθμούς. Οι κυριότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι ο συνεδριακός τουρισμός, ο κοινωνικός, τόσο για συνταξιούχους όσο και για εργαζομένους μέσω της Εργατικής Εστίας, ο θαλάσσιος, με ιδιαίτερα σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης για τον κλάδο των επαγγελματιών γιότινγκ αλλά και των καταδύσεων, ο τουρισμός περιπέτειας, ο επαγγελματικός, που περιλαμβάνει όχι μόνο τα επιχειρηματικά ταξίδια αλλά και αυτά της αναψυχής που προσφέρονται σαν κίνητρο ή αμοιβή από τις επιχειρήσεις στο προσωπικό τους για αύξηση της απόδοσης, ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός, που θα συμβάλει και στην προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού, οι πολυήμερες μαθητικές εκδρομές ξένων ή ελληνικών σχολείων, ο θρησκευτικός, ο ορειβατικός και φυσιολατρικός, ο περιπατητικός, ο ιαματικός, ο τουρισμός για άτομα με ειδικές ανάγκες ο αθλητικός και, τέλος, η περαιτέρω ανάπτυξη της οργανωμένης ψυχαγωγίας, ώστε η διαμονή του πελάτη να γίνεται άκρως ευχάριστη και σε περιόδους που τα βασικά

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού συμβάλλουν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

χαρακτηριστικά δεν είναι μόνο ο ήλιος και η θάλασσα.

Όλες αυτές οι ειδικές μορφές τουρισμού εμπλουτίζουν το ελληνικό τουριστικό προϊόν, διακινούν πελατεία αυξημένης εισοδηματικής στάθμης και ταυτόχρονα υψηλού μορφωτικού επιπέδου και συμβάλ-

λουν στην άμβλυνση της εποχικότητας. Διαθέτουν επίσης μια σειρά από σημαντικότερα πλεονεκτήματα και αποτελούν ισχυρότατα εργαλεία επίτευξης μερικών από τους βασικότερους στόχους που έχουν, κατά γενική ομολογία, τεθεί για το αναπτυξιακό μέλλον του ελληνικού τουρισμού. Παράλληλα, το πεδίο ανάπτυξης πολλών από αυτές δεν είναι μόνο οι τουριστικές περιοχές της χώρας μας, αλλά αντίθετα ορισμένες αρμόζουν σε μη ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές της ενδοχώρας και των νησιών.

Αρκετά αθλητικά κέντρα, όπως στην Ανώπολη της Κρήτης, προσφέρονται για χειμερινές προπονήσεις ποδοσφαιρικών ομάδων από χώρες όπως η Αγγλία, η Γερμανία, η Σουηδία, η Ελβετία κ.ά. Υπάρχουν επίσης πολλές δραστηριότητες που έχουν σχέση με τη φύση και τη μαγεία του βουνού και μπορούν να αναπτυχθούν στη χώρα μας. Αναφέρονται με το γενικό χαρακτηρισμό "ορεινά σπορ" ή "σπορ περιπέτειας" και είναι : χειμερινές αναβάσεις, τέρασμα φαραγγίων, αναρρίχηση σε βραχώδεις ορθοπλαγιές, ορειβατικό ποδήλατο (mountain bike), αλεξίπτωτο πλαγιάς (parapente), ορειβατικό σκι, ιππασία σε ορεινές περιοχές, ορεινή πεζοπορία, καγιάκ σε αφρισμένα ποτάμια και, τέλος, ραφτινγκ σε ηπιότερους υδάτινους δρόμους.

Πρέπει, φυσικά, να δοθεί η ανάλογη προσοχή από το κράτος.

Δυστυχώς, ο χειμερινός τουρισμός στην Ελλάδα είναι προς το παρόν υποτονικός, μιας και η χώρα μας υστερεί όχι μόνο από άποψη γενικών υποδομών, αλλά και λόγω της εποχικής μορφής που έχουν κοινωνικοί θεσμοί όπως το σχολικό έτος.

Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου σε σχέση με την εποχικότητα προβληματίσε την Ευρωπαϊκή Ένωση. Θεσπίστηκαν έτσι κοινοτικές δράσεις για το χρονικό κατακερματισμό των διακοπών, αποσκοπώντας στην προσέλκυση τουριστών κατά τους "νεκρούς" μήνες. Προτρέπονται οι κυβερνήσεις αλλά και οι τουριστικές επιχειρήσεις, στο πλαίσιο μιας βιώσιμης ανάπτυξης, να επιδιώκουν χωροχρονική κλιμάκωση της τουριστικής κίνησης, ώστε αφενός να περιορίζονται οι επιπτώσεις των τουριστικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και αφετέρου να ενισχύονται η τουριστική βιομηχανία και η τοπική οικονομία καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Τέλη Οκτωβρίου με αρχές Νοεμβρίου και τέλη Φεβρουαρίου με αρχές Μαρτίου τα εκπαιδευτικά συστήματα όλων σχεδόν των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν θεσπίσει δεκαήμερες διακοπές. Μέσα στο πλαίσιο της εναρμόνισής μας, τα ελληνικά σχολεία θα μπορούσαν κάλλιστα να πράξουν το ίδιο. Αυτό βέβαια προϋποθέτει κάποιες ανα-

κατατάξεις κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους ώστε να διατηρηθεί ο συνολικός αριθμός των διδακτικών ωρών. Μια από αυτές θα ήταν η κατάργηση των μηνιαίων σχολικών περιπάτων, οι οποίοι παρά πολλές φορές παρουσιάζουν δυσκολία στην εκτέλεσή τους, και η αντικατάστασή τους από συνολικές διακοπές. Αυτή και μόνο η αλλαγή θα μπορούσε να εξοικονομήσει τον απαιτούμενο χρόνο. Υπάρχουν, βέβαια, και άλλες ημέρες και ώρες χαμένων μαθημάτων, όπως για παράδειγμα οι παραμονές εορτών και άλλες σχολικές δραστηριότητες. Όλες αυτές οι εμβόλιμες ημέρες και ώρες διακοπών το μόνο που επιτυγχάνουν είναι να αποδιοργανώνουν το ρυθμό των παιδιών, χωρίς να προσφέρεται η πολυπόθητη ξεκούραση που τόσο έχουν ανάγκη. Αξίζει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με μελέτες που έγιναν από επιφανείς χρονοβιολόγους, όπως ο γάλλος Hubert Montagner, σχετικά με τους σχολικούς ρυθμούς και στις οποίες το κέντρο βάρους ήταν αποκλειστικά και μόνο το ενδιαφέρον του παιδιού, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι μετά από έξι με επτά εβδομάδες σχολικής εργασίας η απόδοση των μαθητών μειώνεται κατακόρυφα και η προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουν για να συγκεντρωθούν στη μελέτη τους είναι εις βάρος της ισορροπίας τους.

Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι από τέτοιου είδους ρυθμίσεις το προκύπτον όφελος είναι πολλαπλό και λαμβάνοντας υπόψη το ενδιαφέρον του μαθητή, θα συνεισέφερε, μέσα στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης στην επέκταση της τουριστικής περιόδου και θα ενίσχυε τον εσωτερικό τουρισμό, που τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει συνεχή ανοδική τάση.

Ο οικοτουρισμός

Η έννοια του οικοτουρισμού αναπτύχθηκε τα τελευταία 20 χρόνια. Έχει στόχο τη διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού πλούτου και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Είναι ένας τομέας με οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους άγνωστες ή παραμελημένες από τον παραδοσιακό τουρισμό και δίνει δυναμική ώθηση στο βιώσιμο τουρισμό.

Στον κλάδο του οικοτουρισμού καταγράφεται η πιο ραγδαία αύξηση στην τουριστική βιομηχανία εν γένει, καθώς οι τουρίστες είναι όλο και περισσότερο ευαισθητοποιημένοι αναφορικά με περιβαλλοντολογικά θέματα. Εκτιμάται ότι το 5% από το σύνολο των παγκοσμίων τουριστικών αφίξεων προτιμούν επισκέψεις τέτοιου περιεχομένου. Το

Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (WWF) εκτιμά από την πλευρά του ότι ένα σεβαστό μέρος από τα έσοδα των ανεπτυγμένων κρατών στον τουριστικό κλάδο προέρχονται από τον οικοτουρισμό. Πιστεύεται γενικά ότι λόγω της αυξανόμενης ανησυχίας για την προστασία του περιβάλλοντος, ο κλάδος του οικοτουρισμού πρόκειται να κερδίσει νέο έδαφος στην επόμενη δεκαετία.

Μια σημαντική οικονομική διάσταση του οικοτουρισμού είναι ότι περιλαμβάνει την ανάπτυξη υποβαθμισμένων από τον παραδοσιακό τουρισμό περιοχών, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και εναλλακτικών μορφών του εισοδήματος και την εφαρμογή βιώσιμων μεθόδων οικονομικής διαχείρισης για τη διατήρηση προστατευόμενων περιοχών. Η απόφαση των Ηνωμένων Εθνών που ανακήρυξε το 2002 ως παγκόσμιο έτος οικοτουρισμού ισοδυναμεί με αναγνώριση της κοινωνικο-οικονομικής σημασίας του οικοτουρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο τουρισμός της τρίτης ηλικίας

Είναι πλέον αποδεδειγμένο ότι η εξέλιξη της δημογραφικής διάρθρωσης θα επηρεάσει σημαντικά τον τουρισμό αναψυχής. Στην Ευρώπη, το 2020 ο πληθυσμός άνω των 65 ετών θα έχει αυξηθεί κατά 17 εκατ. σε σχέση με σήμερα και οι υπερήλικες θα είναι πολύ περισσότερο υγιείς και επομένως πρόθυμοι να ταξιδέψουν. Επιπλέον, τα άτομα αυτά, που έχουν σε μεγάλο βαθμό αποδεσμευτεί από υποχρεώσεις και οικογενειακά βάρη, βρίσκονται σε καλή οικονομική κατάσταση, αναπτύσσουν ιδιαίτερη κινητικότητα και είναι επόμενο να καταλάβουν αυξημένο μερίδιο στην αγορά του τουρισμού. Η διάθεση ελεύθερου χρόνου τους παρέχει δυνατότητα επιλογής κατά τη διάρκεια της σεζόν, αποφεύγουν έτσι τους καλοκαιρινούς μήνες. Οι προτιμήσεις τους στρέφονται κυρίως σε περιπάτους και εκδρομές. Το μεσημέρι γευματίζουν ελαφρά και το βράδυ δειπνούν νωρίς.

Η παρουσία τους απαιτεί ένα ειδικά διαμορφωμένο πρόγραμμα ψυχαγωγίας, που θα δίνει έμφαση στα επιτραπέζια παιχνίδια, σε μικρές περιηγήσεις, σε αθλήματα που απαιτούν μικρή κινητικότητα και σωματική δράση, όπως οι γαλλικές μπάλες κ.ά. Η βραδινή ανιμασιόν θα είναι επίσης ειδικά προσαρμοσμένη και θα βασίζεται σε χορευτικές βραδιές και άλλες ήπιες εκδηλώσεις, απαραίτητες για τη διασκέδασή τους. Η διαμονή τους θα γίνει σαφώς πιο ευχάριστη.

Ο τουρισμός χειμερινών σπορ

Διεθνώς εκτιμάται ότι υπάρχουν 67-70 εκατ. σκιέρ, από τους οποίους 25-30 εκατ. στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα οι τακτικοί σκιέρ υπολογίζονται στις 90.000, οι γενικές όμως τάσεις για την εσωτερική αγορά είναι ανοδικές και διαφαίνεται καθαρά μια μεγάλη δυναμική.

Για την Ελλάδα είναι επιτακτική η ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού, ώστε διαφοροποιώντας το τουριστικό της προϊόν να προσελκύσει κατηγορίες τουριστών υψηλής εισοδηματικής στάθμης, αξιοποιώντας έτσι τους αδρανείς μήνες του χειμώνα.

Ο χιονοδρομικός τουρισμός μπορεί να αποτελέσει έναν από τους αναπτυξιακούς άξονες του ελληνικού τουρισμού.

Για να αναπτυχθεί ο τουρισμός χειμερινών σπορ απαιτούνται έργα υποδομής, όπως π.χ. η συγκοινωνιακή σύνδεση των αστικών κέντρων και των χώρων υποδοχής τουριστών με τα οργανωμένα χιονοδρομικά κέντρα, τα οποία με τη σειρά τους πρέπει να διαθέτουν αγωνιστικές πίστες σκι, πίστες για ερασιτέχνες, για παιδιά και για αρχάριους, πίστες πάγου για έλκυθρα, καθώς επίσης και καταλύματα όλων των κατηγοριών.

Στη χώρα μας ο τουρισμός χειμερινών σπορ είναι υποτονικός και κάθε χειμώνα χάνονται πάνω από 150.000 τουρίστες προς όφελος των ανταγωνιστριών χωρών. Ένας από τους λόγους είναι η μεγάλη απόσταση από τις κυριότερες χώρες προέλευσης και ως εκ τούτου, μοιραία, η χώρα μας δεν μπορεί να προσελκύσει τουρίστες για ολιγοήμερες διακοπές. Αλλά και από άποψη γενικών υποδομών, η Ελλάδα υστερεί κατά τρόπο πολυδιάστατο. Υφίστανται επίσης προβλήματα χωροταξι-

κής κατανομής, εφαρμογής των ισχυόντων κανονισμών, επιλογής του καταλληλότερου τύπου εγκαταστάσεων, ορθής διάταξης στο συγκεκριμένο περιβάλλον κ.ά.

Ο τουρισμός χειμερινών σπορ μπορεί, όμως, και πρέπει να αποτελέσει έναν από τους αναπτυξιακούς άξονες επί των οποίων θα κινηθεί η πατρίδα μας στο προσεχές μέλλον. Τα οφέλη από την ανάπτυξή του είναι πολλά. Ενδεικτικά μπορεί κανείς να αναφέρει τη συμβολή του στην οικονομική ευημερία περιοχών την περιφέρειας.

Στον τουρισμό χειμερινών σπορ η αναγκαιότητα οργανωμένης ψυχαγωγίας τα βράδια είναι αναμφισβήτητη. Πράγματι, τους χειμερινούς μήνες η νύχτα πέφτει γρήγορα, ο χρόνος φαίνεται ατελείωτος και οι πελάτες είναι φυσικό να πλήττουν. Στα χιονοδρομικά κέντρα της Κεντρικής Ευρώπης αλλά και της Αμερικής, η οργανωμένη ψυχαγωγία κατέχει πρωταρχικό ρόλο και οι ομάδες αποτελούνται από σημαντικό αριθμό ανιμετέρ. Έτσι αν πραγματικά θέλουμε να προωθήσουμε το χειμερινό τουρισμό στη χώρα μας, απαιτείται, εκτός των άλλων, και μια σωστή ανάπτυξη της ανιμασιόν.

Ο εσωτερικός τουρισμός

Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα της κοινοτικής στατιστικής υπηρεσίας Eurostat με θέμα "οι διακοπές των Ευρωπαίων", προκύπτει ότι το 56% των Ελλήνων παραθερίζουν κάθε χρόνο και προτιμούν μάλιστα περισσότερο από κάθε άλλο Ευρωπαίο ως τόπο διακοπών την ίδια τους τη χώρα. Χαρακτηριστικά, σε 43 νομούς της χώρας μας οι Έλληνες τουρίστες είναι περισσότεροι από οποιαδήποτε άλλη εθνικότητα. Έχει επίσης παρατηρηθεί ότι κατά τη διάρκεια των διακοπών του ο Έλληνας ξοδεύει τα χρήματά του με λιγότερη επιφύλαξη συγκριτικά με επισκέπτες κάποιων άλλων χωρών. Έχει παρέλθει ο καιρός που ο Έλληνας θεωρείτο πελάτης "δευτέρας" κατηγορίας. Αναμφίβολα, λοιπόν, τα τελευταία χρόνια ο εγχώριος τουρισμός αναπτύσσεται με ραγδαίους ρυθμούς. Οι τουριστικές συνήθειες των Ελλήνων αλλάζουν, με αποτέλεσμα αρκετοί να ανακαλύπτουν, εντελώς τυχαία τις πιο πολλές φορές, την ψυχαγωγία, που ήταν κάτι το τελείως άγνωστο για αυτούς. Κατά τη διάρκεια της έρευνας που πραγματοποιήσαμε τα καλοκαίρια του 2002 και 2003, διαπιστώσαμε ότι ενώ στην αρχή οι Έλληνες πελάτες ήταν δύσπιστοι στην οργανωμένη ψυχαγωγία, σταδιακά όχι μόνο τους άρεσε αλλά συμμετείχαν αυθόρμητα και έδειχναν

μάλιστα να το απολαμβάνουν! Οι ξενοδόχοι είναι πλέον πεπεισμένοι ότι η ανιμασιόν έχει γίνει απαραίτητη όχι μόνο για τους ξένους τουρίστες, αλλά και για τους Έλληνες που παραθερίζουν...

Ο συνεδριακός τουρισμός

Η ανάγκη ενημέρωσης και επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων αυξάνεται όλο και περισσότερο. Άτομα που συνδέονται χάρη στα κοινά ενδιαφέροντα και τους κοινούς επαγγελματικούς στόχους τους συνεδριάζουν, συσκέπτονται, συναποφασίζουν. Επειδή όμως δεν προέρχονται από τον ίδιο γεωγραφικό χώρο καθορίζουν με κάποια κριτήρια έναν κοινό τόπο για τη συνάντησή τους. Αυτή η μορφή τουρισμού καλείται συνεδριακός τουρισμός. Αναπτύσσεται καθ'όλη τη διάρκεια του έτους, με αποτέλεσμα να διαδραματίζει μείζονα ρόλο στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και παράλληλα απευθύνεται σε μια οικονομικά εύρωστη κοινωνία, με όλα τα οφέλη που αυτό συνεπάγεται. Τα τελευταία χρόνια ο κλάδος αυτός γνωρίζει κατακόρυφη εξέλιξη και σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, το 20% από το σύνολο των διεθνών τουριστικών αφίξεων αφορά επαγγελματικές συναντήσεις και συνέδρια. Το μέλλον του διαγράφεται ιδιαίτερα ελπιδοφόρο. Αν και η διάρκεια παραμονής των συνέδρων είναι σχετικά μικρή, 4 με 5 ημέρες, η μέση ημερήσια δαπάνη ανά συνεδριακό επισκέπτη εμφανίζεται πολλαπλάσια από αυτή του γενικού τουρισμού. Το μέσο μέγεθος των συνεδριακών εκδηλώσεων διαμορφώνεται διεθνώς μεταξύ 500 και 1000 ατόμων. Ο αντίστοιχος μέσος όρος για τη χώρα μας υπολείπεται κατά πολύ του διεθνούς καθώς δεν ξεπερνά τα 200 άτομα και σύμφωνα με τα στοιχεία του International meetings association, συγκεντρώνει προς το παρόν μόλις το 2% του συνολικού αριθμού των συνεδρίων. Προσφάτως κατασκευάστηκαν και στην Ελλάδα επιβλητικά συνεδριακά κέντρα υψηλών προδιαγραφών που μπορούν να φιλοξενήσουν μέχρι και 5000 συνέδρους. Είναι εξειδικευμένα στη διοργάνωση πανευρωπαϊκών και διεθνών συνεδρίων σε συνεργασία με εταιρείες ιατρικές, φαρμακευτικές, πληροφορικής, αυτοκινητοβιομηχανίας. Πολλά από αυτά παραμένουν ανοιχτά όλο το χρόνο, μιας και οι ιδιαίτερα ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα μας την καθιστούν ιδανικό συνεδριακό προορισμό κατά τους πλάγιους και νεκρούς μήνες της σεζόν. Τα σπουδαιότερα από αυτά βρίσκονται στην Αθήνα, στην

Κρήτη, τη Ρόδο, τη Χαλκιδική και την Κέρκυρα.

Για να καθιερωθεί όμως ένας τόπος ως συνεδριακός προορισμός στο διεθνή αλλά και τον εγχώριο ανταγωνισμό, πρέπει να είναι αρκετά ελκυστικός, να προσφέρει άριστη πρόσβαση από αέρα, θάλασσα και στεριά, ποικιλία συνεδριακών εγκαταστάσεων και τέλος να εξασφαλίζει μια άρτια ξενοδοχειακή εξυπηρέτηση και ψυχαγωγική υποδομή, μιας και

Η μέση ημερήσια δαπάνη ανά συνεδριακό επισκέπτη είναι πολλαπλάσια από αυτή του γενικού τουρισμού.

αρκετές φορές οι συνέδροι συνοδεύονται από συζύγους και μερικές φορές τα παιδιά τους. Αλλά και οι ίδιοι οι συνέδροι, αν και συχνά απασχολημένοι, έχουν πάντα κάποιες διαθέσιμες ώρες για αναψυχή. Ίσως μάλιστα αυτοί να τη χρειάζονται περισσότερο από τους άλλους πελάτες. Για την παρακίνησή τους οι ανιματέοι μπορούν να προτείνουν ένα αγώνα βόλεϊ η πόλο που θα τους θέσει αντιμέτωπους με τους υπόλοιπους πελάτες του ξενοδοχείου. Σε άλλες περιπτώσεις, επειδή οι ώρες της διαθεσιμότητάς τους δεν συμπίπτουν με το πρόγραμμα, θα ήταν καλό να οργανωθεί ένα τουρνουά ειδικά για αυτούς. Τα βράδια είναι συνήθως ελεύθεροι και συμμετέχουν στα νυχτερινά προγράμματα όπως όλοι οι πελάτες.